

תקוון שנים עשר

ליל ט"ו באדר (שושן פורים)

הכנת הס"א באש - בסוד החשמל

ולכל היד החזקה חשמל. ולכל המורא הגדול, דעלה פתיב אש לפניו תאכל וסביביו וכו' (תהלים נ, ג) אלין חיות אש ממללות דכלהו סחרן לבר לשיזבא מסטרא אחרא. ובה וסביביו נשערה מאד, שהקב"ה מדקדק עם חסידיו פחוט השערה (יבמות קכא:) דלית מאן דיכיל לאעברא לגו אלא מגו האי חשמל. ובגין כך מאן דלאו איהו זפיד ונקיא במלוי, לא יכיל לאעברא תמן. הדיא הוא דכתיב פי באש ה' נשפט (ישעיה סו, טז).

ולכל היד החזקה - [זה] חשמל. ולכל המורא הגדול - עליו נאמר: אש לפניו תאכל וסביביו וגו' [נשערה מאד] (תהלים נג), אלו חיות אש ממללות (חגיגה יג, ב), שפלן סוכבות מבחוץ להציל מהסטרא אחרא. ועל זה [כתוב]: וסביביו נשערה מאד, שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם חסידיו פחוט השערה (יבמות קכא, ב), שאין מי שכול לעבור פנימה אלא מתוך זה החשמל. ולפיכך, מי שאינו יד ונקי בדבריו, לא יכול לעבור שם. זהו מה שכתוב: פי באש יהוה נשפט (ישעיה סו, טז).

והא רעיא מהימנא אתי פתח ואמר ר' ר', פי באש ה' נשפט, ודאי הכי איהו דא חשמל. דלזמנא דאתי ייתי גוג לאגחא קרבא בהדי סטר קדישא, דכתיב בה על ה' ועל משיחו (תהלים ב, ב). כדין יתתקף חשמל דא לקבלה, ובה

והא רעיא מהימנא אתי פתח ואמר ר' ר', פי באש ה' נשפט, ודאי הכי איהו דא חשמל. דלזמנא דאתי ייתי גוג לאגחא קרבא בהדי סטר קדישא, דכתיב בה על ה' ועל משיחו (תהלים ב, ב). כדין יתתקף חשמל דא לקבלה, ובה

1. ע"פ יחזקאל א, כז, "וארא כעין חשמל כמראה אש בית לה סביב"; חשמל רמז לצדיק (יסוד) עיין זהר ג, רכח, א. וע' ע"ח, שער מ"א, שער החשמל.
2. עי' זהר יתרו ח"ב, פא, סע"ב.
3. עי' בבא קמא נ, ע"א, אולם כאן כוונת רבינו על החשמל הסובב מבחוץ, הוא השומר מהס"א.

וּדְאִי. כִּי בְּאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט וּבְחַרְבוֹ אֶת
כָּל בָּשָׂר (ישעיה סו,טז). חֲרָבוֹ – זו
גְבוּרָה, שֶׁבָּהּ נוֹטֵל נִקְמָת מִהַרְשָׁעִים.
וְשִׁמוֹ שֶׁל הַחֲשֵׁמֶל הוּא יֵאֱהָדוּנָה⁴.
יְהוָה בְּפָנָיו. אֲרֵנִי – [בְּחֻזֵּן] דִּין,⁵
שֶׁבוּ שׁוֹרֵף אֶת הַרְשָׁעִים. כִּי בְּאֵשׁ יְהוָה
נִשְׁפָּט וְגו'.

וְעוֹד, אֵשׁ זֶה אֱלֹהִים עַל דֶּרֶךְ זֶה,
אֶלֶף לַמִּדָּה הִיא יוֹד מ"ם [עִם הַפּוֹלֵל
כְּמִנְיָן א"ש]⁶, כִּי בְּאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט.
וְאֵהִי"ה אֲרֵנִי הֵם [כְּמִנְיָן] אֱלֹהִים,
[דִּהִינֵנו] אִימָא [אֵהִי"ה] וּבִתָּה [אֲרֵנִי].
שְׂאֵלֵהֶם זֶה גְבוּרָה, פּוֹלֵל שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד
[דִּהִינֵנו] אִימָא וְגַם הַשְׂכִּינָה נִקְרָאִים
[אֱלֹהִים]. לֹאֲקַח אִימָא לְמַעְלָה, וְנִקְבָּא
מִלְּמַטָּה. כָּלֵל שֶׁל הַכֵּל עַק"ב [פְּעֻמִּים
אֱלֹהִים], אִימָא וּבִתָּה, כְּמִנְיָן עַק"ב, זֶהוּ
עַקֵּב שֶׁל מוֹשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, שֶׁבוּ יַעֲשֶׂה
נִקְמָת בְּעוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְזֶה הוּד
[שְׁשֵׁם מוֹשֶׁרֶשׁ מוֹשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף]. עַקֵּב
שְׁדוֹרֵךְ אֶת אוֹתָהּ פּוֹרָה [שֵׁם שֶׁל
קְלֵפָה], שְׁנֵאמַר בְּה: פּוֹרָה דְרַכְתִּי לְבַדִּי
(ישעיה סג,ג). וּמִצַּד זֶה [שֶׁל הַנִּקְמָה
כְּתוּב]: יִשְׁמַח צְדִיק כִּי חָזַה נֶקֶם (תהלים
נח,יא), שְׁמֹשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף מִצְדִּיק [יסוד]
הוּא [יוֹצֵא]. אֲבָל הַנִּקְמָת שְׁלוֹ, [הֵם],
בְּגִלְלַת שְׁקִשׁוֹר בְּהוּד⁷ וְסוּד הַדְּבָר, פְּעֻמִּי
[רַגְלִיו, הוּד] יִרְחֵץ בְּרַם הַרְשָׁע (שם,שם).

יְתוּקֵד בְּנוֹרָא וּדְאִי, כִּי בְּאֵשׁ ה' נִשְׁפָּט
וּבְחַרְבוֹ אֶת כָּל בָּשָׂר. חֲרָבוֹ דָּא גְבוּרָה
דְּבַה נְטִיל נּוֹקְמִין מִחִיבָא. וְשִׁמָּא
דְּחֲשֵׁמֶל אִיהוּ יֵאֱהָדוּנָה⁴, יְהוָה לְגוּ,
אֲרֵנִי דִינָא, בְּה לְהִיט חִיבָא, כִּי בְּאֵשׁ
ה' נִשְׁפָּט וְכו'.

וְעוֹד, אֵשׁ דָּא אֱלֹהִים כְּגוֹנָא דָּא אֶלֶף
לַמִּדָּה הִיא יוֹד מ"ם, כִּי בְּאֵשׁ ה'
נִשְׁפָּט. וְאֵהִי"ה אֲרֵנִי אֲנוּן אֱלֹהִים, אִמָּא
וּבִרְתָּא. דְּאֱלֹהִים דָּא גְבוּרָה נְטִיל
לְתַרְוֵיהּ כְּחַד. נְטִיל לְאִמָּא מִלְּעֵלָא
וּלְנוֹקְבָא מִלְּתַתָּא. כָּלֵל דְּכֵלָא עַק"ב.
דָּא עַקֵּב דְּמוֹשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְּבַה יִטֵּל
נּוֹקְמִין מִעוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה וּדְא הוּד.
עַקֵּב דְּדִרְיָךְ לֵה לְהֵהִיא פּוֹרָה, דְּאִתְמַר
בְּה: פּוֹרָה דְרַכְתִּי לְבַדִּי (ישעיה סג, ג).
וּמִסְטָרָא דָּא יִשְׁמַח צְדִיק כִּי חָזַה נֶקֶם
(תהלים נח, יא) דְּמוֹשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף מִצְדִּיק
אִיהוּ. אֲבָל נּוֹקְמִין דִּילֵה בְּגִין דְּאִתְקַשְׁר

4. ע"י פרדס רמונים כג, ת.

5. המילוי של אלהים בגי' ש, אות של האש, ע"י ספר יצירה ג, ג.

6. ת"ז ת"י סט, קיד, ע"א.

7. ע"י זהר פנחס ח"ג, רמג, רע"ב.

אֲבָל פְּעָמָיו [שְׁנֵי רַגְלָיִם, לְמַה? אֶלָּא]
בְּגַלְל נְצַח [מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד שְׂאֲחָזוּ בְּיָמָיו,
נְצַח] שְׁהִתְחַבֵּר אִתּוֹ.

בְּהוֹד. וְרָזָא דְמַלְכָּה: פְּעָמָיו יִרְחֵץ בְּדָם
הַרְשָׁע (תהלים נח יא). אֲבָל פְּעָמָיו, בְּגִין
נְצַח דְּאִתְחַבֵּר בְּהֵדָה.

וְעוֹד מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף דָּא וּבֵית יוֹסֵף
לְהֵבָה (עובדיה א, יח) דָּא מ"ב שְׁמָא
דְּמ"ב אֶתְוֹן. דִּינְעֻקֵּב אִיהוּ אֵשׁ, עֲקָרָא
דְּכֻלָּא. אֲבָל בֵּית יוֹסֵף לְהֵבָה, בְּזַמְנָא
דְּאִתְפְּרַשׁ בְּדַרְגָּוִי וְאִתְלֵהִיט. וּבֵה פִתְחוּ
לִי שְׁעָרֵי צְדָק אֲבֹא בְּסֵ אֹדְהָ יְהִי
(תהלים קיח, יט). דְּשְׂכִינְתָא אִיהִי שְׁעָרֵי
צְדָק. וּבְזַמְנָא דְּגְלוּתָא כָּל הַשְּׁעָרִים
נְנַעְלוּ. אֲמַאי. אֶלָּא בְּגִין סְטֵרָא
אֲחֵרָא, דְּאִתְמַר בְּהֵ: לְפִתְחֵ חֲטָאת
רַבִּין (בראשית ד, ז). אֲבָל בְּיָוֵן
דְּתַתְּעִיב סְטֵרָא אֲחֵרָא מַעְלָמָא, מִיָּד
פִתְחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָק. בְּמַאי חִילָא.
אֶלָּא אֲבֹא בְּסֵ, דָּא מ"ב דְּמְשִׁיחַ בֶּן
יוֹסֵף. אֹדְהָ יְהִי, דָּא יְהִי נְהִירוֹ פְּנִימָאָה
מִסְטֵרָא דְּגְבוּרָה, לְאַכְפָּיָא כְּלָהוּ
קְלִיפִין. וְדָא יְהִי דְּאִתְמַר בְּהֵ: כִּי יָד
עַל כֶּסֶף יְהִי מְלַחְמָה לְהִי בְּעַמְלָק
(שמות יז, טז) דְּדָא [י"ה?] קָאִים
לְהֵרְסָא לְהֵ תְדִיר.

וְעוֹד, עַל מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף [כְּתוּב]: וּבֵית
יוֹסֵף לְהֵבָה (עובדיה א, יח), [לְהֵבָה,
כְּמִנְיָן] מ"ב, שֵׁם שֶׁל מ"ב אוֹתוֹת.⁸
שְׁיַעֲקֹב [הוּא עֲקָב, פְּעָמִים אֱלֹהִים,
כְּמִלּוּי, הוּא כְּמִנְיָן א"ש] הוּא אֵשׁ עֲקָר
הַכֹּל. אֲבָל: בֵּית יוֹסֵף לְהֵבָה – בְּזַמְנָן
שְׂמַתְפִּשְׁט [אֵשׁ] בְּמִדְרַגּוֹתָיו [שֶׁל הַשֵּׁם
מ"ב] וּמִתְלַחֵט. וְעַלּוּ [כְּתוּב]: פִתְחוּ לִי
שְׁעָרֵי צְדָק אֲבֹא בְּ"ס [כ"ם אוֹתוֹת
מ"ב] אֹדְהָ יְהִי (תהלים קיח, ט) שְׁעָרֵי
צְדָק [רְמוּן] לְשְׂכִינָה. וּבְזַמְנָן הַגְּלוּת כָּל
הַשְּׁעָרִים נְנַעְלוּ⁹ (ע"פ כְּבֹא מְצִיעָא נִמ, א).
וּמִדּוּעָ? אֶלָּא בְּגַלְל הַסְטֵרָא אֲחֵרָא,
שְׂנֵאֲמַר בְּהֵ: לְפִתְחֵ חֲטָאת רַבִּין¹⁰
(בְּרַאשִׁית ד, ז). אֲבָל בְּיָוֵן שְׁתַּעֲבוֹד
הַסְטֵרָא אֲחֵרָא מְהַעוֹלָם, מִיָּד, פִתְחוּ לִי
שְׁעָרֵי צְדָק. בְּאִיזָה כַח [תַּעֲבוֹד הַס"א]?
אֶלָּא אֲבֹא בְּ"ס – זֶה [שֵׁם] מ"ב, שֶׁל
מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. אֹדְהָ יְהִי – זֶה י"ה
הָאֲרָה פְּנִימִית מְצַד שֶׁל גְבוּרָה, לְכַפּוֹת
כָּל הַקְּלָפוֹת. וְזֶה י"ה שְׂנֵאֲמַר בּוּ: כִּי יָד
עַל כֶּסֶף י"ה מְלַחְמָה לְיְהוָה בְּעַמְלָק¹¹
(שְׁמוֹת יז, טז), שְׁזָה [הַשֵּׁם] עוֹמֵד לְהָרוֹם
אוֹתוֹ [אֶת עַמְלָק] תְּמִיר.

8. שם מ"ב הוא אב"ג ית"ץ וכו' היוצא מאנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה וכו'. עיין אדיר במרום ש"ס-ש"א.
9. ולכן מבקש יוסף פתחו לי שערי צדק שננעלו.
10. עיין אדיר במרום ח"א עמ' מב, שהס"א עומדת בפתח, וראה שם פעולת שם מ"ב בפתיחת השערים.
11. במלחמת עמלק יהושע בן נון (משיח בן יוסף) הוא שהרג עמלק. כמו שכתוב: ויחלוש יהושוע את עמלק.

וְהָיָה אֵלֶיהוּ תִּנְבִיא תִּנְאֲמָן בֹּא,
 פָּתַח וְאָמַר: רַבִּי רַבִּי, כִּי בָאֵשׁ יִהְיֶה
 גִּשְׁפֹּט וְדָאִי, זֶה חֲשָׁמֶל שְׁפוּבֵב בְּחוּץ.
 עָלָיו כְּתוּב: לְהִבֶּה תִּלְהַט רְשָׁעִים
 (תהלים קו"ח). וּבִשְׁעָה שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל
 עַל הַר סִינַי, נֹאמַר בְּהֵם: אֵת הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה דִּבֶּר יְהוָה אֵל כָּל קְהֻלְכֶם בְּהַר
 מְתוּדָה הָאֵשׁ (דְּבָרִים ה"ח), שֶׁעֲשֵׂרֶת
 הַדְּבָרֹת, כְּנֶגֶד עֶשֶׂר מִדְּרֹגוֹת,¹² וּכְלֵן
 מְתוּדָה הָאֵשׁ נֹאמְרוּ, [אֵשׁ] זֶהוּ חֲשָׁמֶל
 שְׁפוּבֵב עֲלֵיהֶם. כִּכֵּל זֹאת כְּתוּב: וַיִּתְּצֻבוּ
 בְּתַחֲתֵית הַהָר (שְׁמוֹת י"ז), כְּגַלְל
 שִׁישׁ יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִים בְּפָנִים וְדָאִי,
 וּמִתְדַבְּקִים בְּשִׁכְיָה כְּמוֹ שְׂרָאוּי. וְלֹא
 נִתֵּן חֲשָׁמֶל זֶה אֵלָּא לְהַצִּיל אֶת אֵלּוּ
 שְׁפָנִים, מִמִּי שֶׁלֹּא רָאוּי.

וְהָא אֵלֶיהוּ נְבִיאָה מְהִימָנָא אֲתִי
 פָּתַח וְאָמַר ר' ר', כְּאֵשׁ ה' גִּשְׁפֹּט וְדָאִי
 דָּא חֲשָׁמֶל דְּאֶסְחַר לְבַר. עֲלֵה כְּתִיב
 לְהִבֶּה תִּלְהַט רְשָׁעִים (תהלים קו, יח).
 וּבִשְׁעָתָא דְקִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינַי
 אֲתִמַּר בְּהוּ: אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר ה'
 אֵל כָּל קְהֻלְכֶם בְּהַר מְתוּדָה הָאֵשׁ (דְּבָרִים
 ה, יח). דְּעֲשֵׂרֶת דְּבָרִים לְקַבֵּל עֶשֶׂר
 דְּרָגִין, וּכְלֵהוּ מִגּוֹ אֵשׁ אֲתִמְרוּ, דָּא
 חֲשָׁמֶל דְּאֶסְחַר עֲלֵיהוּ. וְעַם כָּל דָּא כְּתִיב
 וַיִּתְּצֻבוּ בְּתַחֲתֵית הַהָר (שְׁמוֹת י"ז, יז).
 דְּהָא יִשְׂרָאֵל לְגוֹ קְיָמִין וְדָאִי וּמִתְדַבְּקִין
 בְּשִׁכְיָנְתָא כְּדָקָא יְאוּת. וְלֹא אֲתִיבִיב
 חֲשָׁמֶל דָּא אֵלָּא לְשִׁיזְבָּא אֲנוּן דְלָגוּ
 מִמָּאן דְלָא אֲתִחְזִי.

וְעוֹד, בְּחֲשָׁמֶל גְּמוּצָא: סְקִילָה שְׂרַפָּה הָרֵג
 וְחֲנֹק בְּד' אֲתָנוּן אֲדָנִי דְבֵה. בֹּא סְקִילָה,
 בֵּה כִּי סְקַל יִסְקַל אוֹ יִרְה יִירָה (שֵׁם שֵׁם,
 יג) רִי"ו דָּא גְבוּרָה. שְׂרַפָּה בְּאֵשׁ,
 דְכְתִיב בֵּה כִּי בְּאֵשׁ ה' גִּשְׁפֹּט. וּסְקִילָה
 בֵּה אֲתִדְחִי הֵהוּא דְלָא אֲתִחְזִי, לְתַתָּא.
 וּבְשְׂרַפָּה אֲתוּקֵד מָאן דְלָא חְזִי
 לְאֲתִקְרָבָא וּבְעֵי לְאֲתִקְרָבָא, וְדָא בְּד'
 דְשֵׁם אֲדָנִי. וּבְחֲרָבָא, דְאֲתִמַּר בֵּה:

וְעוֹד, בְּחֲשָׁמֶל בֵּה סְקִילָה שְׂרַפָּה הָרֵג
 וְחֲנֹק בְּד' אֲתָנוּן אֲדָנִי דְבֵה. בֹּא סְקִילָה,
 בֵּה כִּי סְקַל יִסְקַל אוֹ יִרְה יִירָה (שֵׁם שֵׁם,
 יג) רִי"ו דָּא גְבוּרָה. שְׂרַפָּה בְּאֵשׁ,
 דְכְתִיב בֵּה כִּי בְּאֵשׁ ה' גִּשְׁפֹּט. וּסְקִילָה
 בֵּה אֲתִדְחִי הֵהוּא דְלָא אֲתִחְזִי, לְתַתָּא.
 וּבְשְׂרַפָּה אֲתוּקֵד מָאן דְלָא חְזִי
 לְאֲתִקְרָבָא וּבְעֵי לְאֲתִקְרָבָא, וְדָא בְּד'
 דְשֵׁם אֲדָנִי. וּבְחֲרָבָא, דְאֲתִמַּר בֵּה:

12. דהיינו עשר ספירות, ע"י זהר ח"ב רעו, ע"א, ולעיל תי' כ.

13. ע"י זהר צו ח"ג, לג, ע"א; ולענין השם אדנ"י שבו חשמל, ע"י לעיל אצל הערה 4.

14. שבסקילה קודם כל דוחפין, ע"י סנהדרין מה, ע"א.

(ישעיה סו,טז). [בְּחֶרֶב] נַעֲשֶׂה הָרֵג הָרֵג לְמִי
 שְׁלֹא רָאוּי לְהַכְנִס, [בְּאוֹת נ' שֶׁל אֲדֹנָי].
 וּבְאוֹת י' נַעֲשֶׂה חֲנֹק, שְׁחוֹנְקִים אוֹתוֹ
 [הַחוּמָּא] שְׁלֹא יוּכַל לִינוֹק מִתּוֹךְ צַד
 הַקְּדוּשָׁה. לְפִיכֵךְ [פְּתוּב]: וְרַבּוֹ חֲלָלֵי יְהוָה
 (שֵׁם, שֵׁם), [חֲלָלִים] – שֶׁהָרֵי בְכַמָּה סוּגִים
 הֵם [נְחֻלְקִים]. וְכֹל זֶה פְּדִי לְשִׁמּוֹר אוֹתָהּ
 הַפְּנִימִיּוֹת. יַד הַחֲזָקָה וּמוֹרָא גְדוֹל וְדַאי.

וּבְחֶרֶבוֹ אֶת כָּל בְּשָׂר, (ישעיה סו, טז)
 אֲתַעְבִּיד הָרֵג לְמֵאן דְּלֹא אֲתַחְזִי לְמִיעַל.
 וּבִי אֲתַעְבִּיד חֲנֹק, דְּחֲנֹקִין לֵה דְּלֹא יְכוּל
 לִינְקָא מִגּוֹ סִטְר קְדִישָׁא. בְּגִין כְּוֹ וְרַבּוֹ
 חֲלָלֵי ה' (ישעיהו סו טז), דְּהָא בְּכַמָּה
 זִינִין אַנּוּן. וְכֹלֵא לְנִטְוִירֻתָא דְּהֵהוּא
 דְּלָגוֹ, יַד הַחֲזָקָה וּמוֹרָא גְדוֹל וְדַאי.

תקוֹן שְׁלֹשָׁה עָשָׂר

תקוֹנוֹ הַשְּׂבִינָה ע"י נִיגוֹנֵי הַתְּפִילָּה

וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה, דָּא בֵּית קְדָמָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ: אֵין פֶּסֶף נְחֻשְׁב וְכוּ' (ד"ה ב ט, כ) וְכֹלָא בְּשִׁמְאָלָא אֲתַתְּקֵן. וּלְכָל הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל, דָּא בֵּית תַּנְיָנָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ: גְּדוֹל יְהִיָּה וְכוּ' (חגי ב, ט). שְׁלִימוֹ דִּילָּהּ בְּתַלְיַתָּא, דְּבֵיהּ נְכוּן יְהִיָּה וְכוּ' בְּרֵאשׁ הַהָרִים (ישעיה ב, ב) דָּא חֶסֶד גְּדוֹל וְדָאֵי. וְכֹלָא אֲצִטְרִיף, דְּהָא שְׂרוּתָא לְאִתְקַנָּא עֲלָמָא, בְּקְדָמָא אִיהוּ. שְׁלִימוֹ דִּילָּהּ בְּתַלְיַתָּא. דְּתַנְיָנָא שְׂרוּתָא דְּתַלְיַתָּא אִיהוּ, וְעַל רְזָא [דָּא] כְּתִיב גְּדוֹל יְהִיָּה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֲרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן, מִן הָרֵאשׁוֹן, מִן הָרֵאשׁוֹן דִּיקָא. דְּאִיהוּ שְׂאֲרֵי, וְאֲבַתְרָה הָאֵי אֲשֵׁלִים. וּלְכֹלָא אֲזַמִּין מִשָּׁה תְּקוּנִין מְקַדְמִיתָא.

וּלְכָל תֵּיד הַחֲזָקָה – זֶה בֵּית רֵאשׁוֹן, שְׁנֵאמַר בּוּ: אֵין פֶּסֶף נְחֻשְׁב (וגו') [בִּימֵי שְׁלֹמֹה לְמֵאוֹמָה] (דְּבִרֵי הַיְמִינִיב ט,כ), [פֶּסֶף הוּא בְּכַחֲנִית חֶסֶד, וְאִינוּ נְחֻשְׁב], וְהַכֵּל בְּשִׁמְאָל [גְּבוּרָה – זֶהב] תְּקֵן. וּלְכָל הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל – זֶה בֵּית הַשְּׂנִי, שְׁנֵאמַר בּוּ: גְּדוֹל יְהִיָּה (וגו') [כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֲרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן]¹ (חגי ב,ט). שְׁלֹמֹת שְׁלוֹ בְּשִׁלְיֵי, שְׁעֲלוּ [כְּתוּב]: נְכוּן יְהִיָּה (וגו') [הַר בֵּית יְהוָה] בְּרֵאשׁ הַהָרִים (ישעיה ב,ב), זֶה חֶסֶד גְּדוֹל וְדָאֵי. וְכֹל [שְׁלוֹשׁ הַבָּתִּים] לְצַרְף הֵם. בְּהַתְּחִלָּה הוּא כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת הָעוֹלָם, וְזֶה [כְּבִית] הָרֵאשׁוֹן, שְׁלֹמֹתוֹ בְּשִׁלְיֵי, שְׁהֲשִׁנִּי הוּא [רַק] הַתְּחִלָּה לְשִׁלְיֵי, וְעַל סוּד זֶה כְּתוּב: גְּדוֹל יְהִיָּה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֲרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן, מִן הָרֵאשׁוֹן דִּיקָא. [הַבַּיִת הַזֶּה – הַשְּׂנִי] הוּא הַהַתְּחִלָּה, וְאֲחֲרָיו, זֶה [הַשְּׁלִישִׁי] יְשִׁלִים.³ וְעַל כָּלֵם הַכֵּין מִשָּׁה תְּקוּנִים מִהַתְּחִלָּה.

קָם אֲלֵיהּוּ נְבִיאָה מְהִימְנָא פְּתַח וְאָמַר, ר' ר' אַז יִשִּׁיר מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְה' וְכוּ' (שְׁמוֹת טו, א)

קָם אֲלֵיהּוּ נְבִיאָה מְהִימְנָא פְּתַח וְאָמַר, ר' ר' אַז יִשִּׁיר מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְה' וְכוּ' (שְׁמוֹת טו, א)

1. עי' בבא בתרא ג, סע"א, וכאן הוא באופן אחר; עי' משכני עליון עמ' קנה-קנו.

2. חסד גדול או רב חסד שהוא אחד מתיקונו דיקנא של אריך אנפין.

3. הבית הזה האחרון, וכאן צריך לדייק, הבית הזה, רמז לשני, האחרון - רמז לשלישי.

(שמות טו, א), [הזאת] זו השכינה שעולה אל המלך בהרבה נגונים. אימתי? אלא בשעה שטבעו המצרים בים, שאז פוחות הממאה פרו ממונה, והיא עלתה בנגונים אלה. שבשעה שאותם ממאים עומדים סביבה, נאמר בה: נאלמתי דומיה (תהלים לט, ג). ובזמן שפרשו ממונה, נאמר עליה: ותרו לשון אדם (ישעיה לה, ו), לפיכך, ובאבד רשעים רבה (משלי יא, י). וזה שיר חדש, שנאמר בו: שירו להנה שיר חדש פי נפלאות (גו') [עשה] (תהלים צח, א). וזה שיר פשוט, כפול, משלש, מרבע⁴.

והנגון עולה בשש ויורד בשש, הרי שנים עשר⁵. אלו שנים עשר היות עליונות, שעליהם כתוב: איד נשיר את שיר יהוה (שם קלד, ודאי). זה שיר שעולה בשש תבות של שמע ישראל, ויורד בשש [תבות] של פרוץ שם פבוד מלכותו לעולם ועד. ובאותו הזמן, הרבה נגונים מתעוררים לכל צד, בכמה [פעמים] הללויה⁶, שנאמר בהם: הללו את יהוה מן השמים (שם קמח, א).

ראשון: הללו את יהוה מן השמים - זה שיר של התורה,

דא שכנתא דסלקת לגבי מלכא בכמה נגונים. אימתי? אלא בשעתא דאטבעו מצראי בימא, דכדין אנון סטרין מסאבין אתפרשו מנה, ואיהי סלקת בנגונים אלין. דבשעתא דאנון מסאבין קימין סחרנה אתמר בה: נאלמתי דומיה (תהלים לט, ג). ובזמנא דאתפרשו מנה אתמר בה: ותרו לשון אדם (ישעיה לה, ו) בגין כך ובאבד רשעים רבה (משלי יא, י). ודא שיר חדש, דאתמר בה: שירו לה' שיר חדש פי נפלאות וכו' (תהלים צח, א). ודא שיר פכמ"מ.

ונגונא סליק בשית ונחית בשית הא תריסר (תיקו"ז ריש תי"ג). אלין תריסר הוין עלאין, עליהו כתיב איך נשיר את שיר ה' (שם קלז, א) ודאי. דא שיר דסליק בשית תיבין דשמע ישראל ונחית בשית דברוך שם פבוד מלכותו לעולם ועד (תיקו"ז שם). ובההוא זמנא כמה נגונים מתערין לכל סטר, בכמה הללויה, דאתמר בהו הללויה הללו את ה' מן השמים (תהלים קמח, א).

קדמאה הללו את ה' מן השמים דא שיר דאורייתא, דאתמר בה: (חגיגה יב:)

4. עי' ת"ז תי' יג, כז, ע"ב; תיקון כא, נא, ע"ב; ורע"מ פנחס, רכז, ב ושם: "והוה מנגן בה בכנור בארבעה מיני ניגונים: בשיר פשוט דאיהו י', ובשיר כפול דאיהו י"ה, ובשיר משולש דאיהו יח"ו, ובשיר מרובע דאיהו יח"ה"; עי' לעיל תי' לט, תי' מג, תי' מו.

5. ת"ז תי' יג, כז, ב.

6. ישנם עשר פעמים הללויה במזמור קמח, כנגד עשר ספירות, כדלהלן.

שנאמר בו: ובלילה שירו עמי (שם מב, ט). שבזמן שדברי תורה עולים, כמה שירים מתעוררים למעלה באותם שמים. וזה שיר השירים - שיר שפולל שני אחרים אתו, ואלו אש וימים. ובזמן שעולה השחר, בני ישראל מעוררים בבית הפנסת שירים, בהרבה פסוקים של זמרה, שהרי אז כל הממנים חוזרים למקומותיהם לשמור את משמרת היום, לפיכך יש להתעורר בשירים אלה. ובלילה גם כן פותחים בבית הפנסת: בשיר המעלות הנה ברכו את יהוה כל עבדי יהוה העומדים בבית יהוה בלילות (של קלדא) - אלו הממנים על הלילה. ומי שקורא פסוק ועושה אותו כמין זמר, התורה חוגרת שק, שהרי התורה מעוררת את אותה השירה למעלה ודאי. אבל מי שלוקח [פסוק] התורה לומר בלבד, הוא גורם להתעוררות הפסוקא אחרא להתעורר פנגדה. אבל תורה שעולה פראוי, הרבה שירים מתעוררים בעבורה. ועל שמים נאמר: מן השמים השמיעך את קולו (דברים ה, לו), [קולו] - זה קול התורה, לפיכך שם [בשמים], חוזרת [התורה] שלומדים למטה [לעורר שיר עליון, שיר מבחר מכל השירים שבעולם].¹⁰

ובלילה שירו עמי (שם מב, ט). דבזמנא דמלין דאורייתא סלקין, כמה שירין מתערין לעלא באנון שמים. ודא שיר השירים, שיר דכליל תרין אחרנין בהדה, ואלין אש וימים. ובזמנא דסליק צפרא, מתערין ישראל בבי פנישתא שירין בכמה פסוקי דזמרה. דהא כדין פלהו ממנו תבין לדוכתיהו לנטרא מטרתא דיממא, בגין פך אית לאתערא בשירין אלין, ובליליא הכי נמי פתחן בבי פנישתא שיר המעלות הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות (תהלים קלד, א) אלין ממנו דליליא. ומאן דקורא פסוק ועושה אותו כמין זמר התורה חוגרת שק (עי' סנהדרין קא. וברש"י שם). דהא אורייתא אתערת ההיא שירתא לעלא ודאי. אבל מאן דנטיל אורייתא לזמר בעלמא, דא גרים אתערותא דסטרא אחרא דאתער לגבה. אבל אורייתא דסלקת פדקא יאות, כמה שירין מתערין בגינה. דשמים בהו אתמר: מן השמים השמיעך את קולו (דברים ה, לו) דא קלא דאורייתא, בגין פך תמן תבת לאתערא שיר עלאה, שיר מבחר מכל שירין דעלמא.

7. ת"ז הקדמה ב ע"א; חגיגה יב, ב.

8. עי' סנהדרין קא, ע"א.

9. וזהו סוד השק שהתורה חוגרת.

10. דהיינו שיר השירים שהזכיר למעלה.

שני: הללוהו במרומים – זה שיר של מלאכי עליון. מהו מרומים? הדינו, בגלל שיוצאים מחכמה וכינה, שהם רמים [חזקים] למעלה. ועוד: במרומים – שבזמן שמתחזקים מלאכי עליון לעלות למעלה, באלו השירים מתעוררים ועולים ודאי.

שלישי: הללוהו כל מלאכיו – זה שיר של כל הממונים [המלאכים] שנתמנו על העולם. שכלם מעלים שירה לפני רבונם, כדי לטול ממנו מזון לפרנס כל הברואים העומדים תחתיהם. וזה סוד, ברכת הנהנין, ומי שמברך על דבר [שנהנה ממנו], ממשיך כח לאותו ממונה, שהוא מזיד ברכות מלמעלה על אותו הדבר, ומתברך בראוי. ומי שלא מברך, הברכה נחסרת ממנו, והסטרא אחרא, הטמאה, מתפשטת ושולטת על אותו הדבר, ומממא את מי שאוכל אותו.¹¹

רביעי: הללוהו כל צבאיו – אלו ישראל למטה, שכלם נודעים בסדרים קדושים, כנגד הסדרים העליונים.¹² והם מעוררים שירים לפני רבונם, להמשיך עליהם שפע מצד הקדשה, להתקדש בקדשת רבונם.

חמישי: הללוהו שמש וירח. ששי: הללוהו כל ככבי אור – אלו

תנינא הללוהו במרומים דא שיר דמלאכי עלאי. מאי מרומים. אלא בגין דנפקין מחו"ב דאנון ראמין לעלא. ועוד, במרומים, דבזמנא דמתתקפן מלאכי עלאי לסלקא לעלא, באלין שירין מתערין וסלקין ודאי.

תליתאה הללוהו כל מלאכיו דא שיר דכלהו ממנו דאתמניאו על עלמא, דכלהו סלקין שירתא לגבי מאריהו, בגין לנטלא מנה מזונא לפרנסא להו לכלהו ברין דקימין תחותיהו. ורזא דא ברפת הנהנין. ומאן דמברך על ההיא מלה, אמשיך חילא ליהוא ממנא לנגדא ברקאן מלעלא על ההיא מלה, ואתברכת בדקא יאות. ומאן דלא מברך, ברקתא אתגרעת מנה, וסטר אחרא מסאבא אתפשט ושליט על ההיא מלה, וסאיב למאן דאכיל לה.

רביעאה הללוהו כל צבאיו אלין ישראל לתתא דכלהו אשתמודען בסדרין קדישין לקבל סדרין עלאין. ואנון מתערין שירין קמה לאמשקא עליהו משיכו דסטר קדישא, לאתקדשא בקדשתא דמאריהו.

חמישאה הללוהו שמש וירח. שתיתאה הללוהו כל ככבי אור

11. עיין זוהר ח"ג, תחילת עקב, רע, ע"ב; רעא, ע"א.

12. סדרי ישראל הם כנגד סדרי הספירות, עי' להלן תיקון לא, לג.

כַּכְּבִּים וּמְזֻלוֹת, שְׁעוּמָדִים לְהַמְשִׁיד שְׁפַע
עַל הָעוֹלָם, לְהַנְחִיג הַכֹּל כְּרָאוּי. וּשְׁנִים
הֵם שְׁעוּמָדִים וְשׁוֹלְטִים עַל הַכֹּל, שְׁנֵי
הַמְּאֹרוֹת הַגְּדוֹלִים, שְׁמֵשׁ וְיָרֵחַ. וּמִשָּׁם
כִּמְהָ כַּכְּבִּים מְאִירִים לְכֹל צַד לַעֲשׂוֹת
מַעֲשִׂים גְּדוֹלִים בְּעוֹלָם.

שְׁבִיעֵי: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם – זֶה
שִׁיר שְׁעוֹלָה לְמַעְלָה. שְׁהֲרֵי בְּזִמְנָא
שְׁרָקִיעִים אֱלוֹ שְׁלֻמְטָה עוֹלִים בְּגוֹן כְּלָפִי
מַעְלָה, אֱלוֹ הַעֲלִיּוֹנִים מִתְעוֹרְרִים כְּנִגְדָם,
וְהַכֹּל עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה. לְפִיכָד:
שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, שְׁמַיִם – אֱלוֹ הַתְּחִתּוֹנִים.
שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם – אֱלוֹ הַעֲלִיּוֹנִים שְׁעוּמָדִים
עַל הַתְּחִתּוֹנִים. וְהַמִּים אֲשֶׁר מַעַל
הַשָּׁמַיִם – זֶה חֶסֶד עֲלִיּוֹנִים¹³ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ
מִתְפַּשֵּׁט. וְהוּא עוֹמֵד לְהַתְעוֹרֵר כְּדִי
לְתַתּוֹת בְּרֻכּוֹת וּמְזוֹן לְכֹל.

שְׁמִינִי: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה – [שֵׁם
ה'] זֶה הַשְּׁכִינָה, שֶׁהַכֹּל נִמְסָר בְּיָדָהּ,
וְהִיא עוֹמֶדֶת לְהַנְחִיג הָעוֹלָם לְפִיכָד,
אֵלֶיהָ עוֹלִים כָּל הַשְּׂרִירִים הָאֱלוֹ וְדָאֵי,
לְתַקֵּן כָּל דְּבָר בְּכָל הַצְּדִידִים. כִּי הוּא
צְנִיָּה – זֶה אִימָא, שְׁמֵשׁ יוֹצֵאִים כָּל
הַדְּבָרִים שְׁמוּמָנִים לְבֹא לְעוֹלָם.

תְּשִׁיעָה: הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הָאָרְצִין
תְּנִינִים וְכָל תְּהוֹמוֹת אֲלֵינִ סְטְרִין
שְׁלֻמְטָה, [בּוֹחוֹת הַטּוֹמָאָה] שְׁעוּמָדִים
אֲחֵרֵי תְּחוּם הַקְּדֻשָּׁה. שְׁהֲרֵי אַף הֵם לֹא

אֲלֵינִ כּוֹכְבֵיָא וּמְזֻלֵי דְקִימִין לְאַמְשָׁכָא
נְגִידוֹ עַל עֲלָמָא, לְדַבְרָא כְּלָא בְּדָקָא
יְאוּת. וְתִרִין אֲנִין דְקִימִין וְשְׁלֻטָן עַל
כְּלָא, שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת הַגְּדוֹלִים, שְׁמֵשׁ
וְסִיְהָרָא. וּמִתְמָן כִּמְהָ כּוֹכְבֵיָא נְהֲרִין לְכֹל
סְטְרִי, לְמַעַבְד עוֹבְדִין סְגִיָּאִין בְּעֲלָמָא.

שְׁבִיעָה הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם דָּא
שִׁיר דְסֻלִיק לְעֲלָא. דְהָא בְּזִמְנָא דְאֲלֵינִ
רְקִיעִין דְלִתְתָא סְלָקִין בְּגוֹנָא לְגַבֵּי עֲלָא,
אֲנִין עֲלָאִין מִתְעַרְן לְקַבְלֵיהוּ, וְכְלָא
סְלִיק לְעֲלָא לְעֲלָא. בְּגִין כְּדִן שְׁמֵי
הַשָּׁמַיִם. שְׁמַיִם אֲלֵינִ תְּתָאִין. שְׁמֵי
הַשָּׁמַיִם אֲלֵינִ עֲלָאִין דְקִימִין עַל תְּתָאִין.
וְהַמִּים אֲשֶׁר מַעַל הַשָּׁמַיִם, דָּא חֶסֶד
עֲלָהּ דְכְּלָא מְגַה אֲתַפְּשֵׁט. וְאִיהוּ קְאִים
לְאַתְעָרָא לְמִיָּהַב בְּרַכָּאִין וּמְזוֹנָא לְכֹלָא.

תְּמִינָה יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם ה' דָּא
שְׁכִינְתָא, דְכְּלָא אֲתַמְסָר בְּיָדָהּ, וְאִיהוּ
קְיָמֵת לְדַבְרָא בְּעֲלָמָא. בְּגִין כְּדִן לְגַבֵּי
מִסְתַּלְקִין כְּלָהוּ שִׁירִין אֲלֵינִ וְדָאֵי,
לְאַתְתַּקְנָא מְלִין בְּכָל סְטְרִין. כִּי הוּא צְנִיָּה
דָּא אִמָּא, דְמִתְמָן נְפָקִין כְּלָהוּ מְלִין
דְזִמְיָנִין לְמִיתֵי לְעֲלָמָא.

תְּשִׁיעָה הַלְלוּ אֶת ה' מִן הָאָרְצִין
תְּנִינִים וְכָל תְּהוֹמוֹת אֲלֵינִ סְטְרִין
דְלִתְתָא דְקִימִין בְּתַר תְּחוּמָא קְדִישָׁא.
דְהָא אֲנִין נְמִי לֹא מִתְקִימִין אֲלָא

13. עי' ת"ז ת"י סט, קו, ע"ב; מים כנגד החסד, שמעל לשמים, דהיינו עליון, וזהו חסד עליון.

מתקנימים אלא מפוח שלוקחים מתוך הקדשה. וכלם מזמנים לעורר דברים בשירים פראוי.

עשירי, כללות הכל [מלכות]: יהללו את שם יהוה וגו' - כאן כלול הכל בכלל אחד פראוי.

והנה ממטרון השר הנדול פתח ואמר: רבי רבי, בנדי שני בתים [של המקדש], הם [בנגד] שני ההי"ם [שבשם יהוה, אימא, ומלכות], ובהם נמצאו אותם שירים ונגונים כמו שראוי. ובשעה שבנה שלמה [המלך בית] המקדש נאמר שיר השירים¹⁴ שיר שכולל כל השירים העליונים.¹⁵ ובזמן שהכהנים היו מקריבים קרבנות, הלויים היו מעלים אותם בנגון שלהם. וזה סוד: שיר המעלות, שיר שבו עולים ממדרגה למדרגה פראוי.

ויש שיר למעלות (תהלים קכא, א), ואלו שלושים [במנין ל'] מעלות,¹⁶ [במנין] שש ההי"ם של יהו [שבשש צרופיו, יהו יו"ה הי"ו הו"י והי"ו והי"ו], בהם

בקיומא דנטלין מגו קודשא. וכלא בשירין אזדמנו לאתערא מלין בדקא יאות.

עשיראה כללא דכלא יהללו את שם ה' וכו', הקא כליל כלא בכללא חדא בדקא יאות.

והא מטטרון שרא רבא פתח ואמר, ר' ר' ודאי תרין בתין אנון תרין ההי"ן, ובהו אשתכחו אנון שירין נגונין בדקא יאות. ובשעתא דבני שלמה למקדשא אתמר שיר השירים, שיר דכליל כלאו שירין עלאין. ובזמנא דכהני הו' מקרבי קרבנא, לינאי הו' סלקין לה בנגונא דלהון. ורזא דא שיר המעלות, שיר דבה סלקין מדדנא לדדנא בדקא יאות.

ואית שיר למעלות (תהלים קכא, א) ואלין תלתין מעלות (תיקו"ז תי"ג) שית ההי"ן דיה"ו, בהו אתחתימו שית

14. זהר תרומה קמג, ע"א; זהר חדש שיר השירים פט, ע"א: "כיון דאתבני בי מקדשא לתתא, ואתתקן היכלא על בוריה, כדון אתגלי שיר השירים, דאצטריך לאתחברא מקדשא במקדשא".

15. עי' זהר תרומה ח"ב, קמד, ע"א.

16. עי' ת"ז תי"ג, כז, ע"ב; עיין אוצרות רמח"ל עמ' קעג: "צריך לדעת מהו שיר המעלות, שנראה שהוא היה משיר למעלות, ולמעלות אין שייך שיר. ודאי ט"ו שיר המעלות עשה דוד, ודוד היה מתקן עכשיו באלה המעלות הכסא בעבור המשיחין. ועכשיו היה מתקן בט"ו מעלות כמו שהיה לכסא של שלמה בנו, שנאמר בהם וחמש עשרה מעלות לכסא... וזה שיר למעלות - לזאת המעלות עצמם".

נחתמו ששה קצוות של העולם.¹⁷ והשכינה משלימה את פלן להוי"ה [שהיא ה"א אחרונה שבשם]. לפיכך ששה הוי"ה הם ל'. וששה יה"ו, יש בהם י"ח אותיות, וזה סוד, חי העולמים.¹⁸ וזה: מזמור שיר ליום השבת, מנוחה לחי העולמים. ובו נאמר: הבורח בשירי זמרה מלך אל חי העולמים. ובבית המקדש היו שתי חצוצרות, פנגד שני בתים [אימא ומלכות]. שופר ביניהם,¹⁹ זה [פנגד] צדיק [יסוד, חי העולמים].

ובזמנא דישראל סלקין בנגונא קמי קודשא בריך הוא בבי פנישתא, אתמר בה: פי קולך ערב (שיר ב, יד). ואי לא מתפוני לשום מצוה פדקא חזי, אתמר ערבה כל שמחה [מלשון ערב וחשכה] כל שמחה (ישעיה כד, יא). והוא [נגון בלי פונה של מצוה] בע"ר, מצד הטמאה, שנאמר בו: איש בע"ר לא ידע (תהלים צב, ו). ומתהפך [להיות] פר"ע, כמו [שפתוב]: וברעתם יצמיתם (שם צד, כג). אבל אם מכונים בו [בנגון] פראוי, מתעורר רוח שהוא רוח בע"ר (ישעיה ד, ד) ועל ידו יהיה מבער גלולים מן הארץ, בתקון שעולה מתוך אותם נגונים, לקשור מדרגה במדרגה הכל כמו שראוי.

סטרין דעלמא. שכינתא אשלימת בלהו להוי"ה. בגין כך שית ההי"ן אנון ל'. ושית יה"ו בהו י"ח אתון. ורזא דא חי העולמים. ודא מזמור שיר ליום השבת מנוחה לחי העולמים. ובה אתמר הבורח בשירי זמרה מלך אל חי העולמים. ובבי מקדשא הו תרין חצוצרות לקבל תרין בתים. שופר בגויהו דא צדיק.

ובזמנא דישראל סלקין בנגונא קמי קודשא בריך הוא בבי פנישתא, אתמר בה: פי קולך ערב (שיר ב, יד). ואי לא מתפוני לשום מצוה פדקא חזי, אתמר ערבה כל שמחה (ישעיה כד, יא). ואיהו בע"ר מסטרא דמסאבא, דאתמר בה: איש בע"ר לא ידע (תהלים צב, ו) ואתהדר ברע, פגון וברעתם יצמיתם (שם צד, כג). אבל אי מכוני בה פדקא יאות, מתער רוחא דאיהו רוח בע"ר (ישעיה ד, ד) ובה יהא מבער גלולים מן הארץ, בתקוונא דסליק מגו אנון נגונין, לקשרא דרגא בדרגא פלא פדקא יאות.

17. עיי"ש, כט, ע"א.

18. עיי"ש, מתוך ברכת ישתבח: "ברוך חי העולמים, אמן; עיין הגר"א, ספר יצירה, א, א, עמ' ו.

19. ע"פ במדבר י, יט, נאמר למשה: "עשה לך שתי חצוצרות", אולם השופר לא נבאר ענינו עם החצוצרות. אולם בילקוט שמעוני במדבר פ"י ס' תשכד: עשה לך שתי חצוצרות באחת יסעו ובאחת יחנו, שנאמר ואם כאחת יתקעו ונסעו... ולעתיד לבוא אני מכניס גלותכם בקול שופר", עיי' גם ראש השנה פ"ג, מ"ג.

20. בענין תיקון השכינה בניגון עיין לעיל תיקון יא.